



ETNOLOGIAN LAITOS

ABO AKADEMI

20500 TURKU PUH. 0951 221
054 311

Turku, 14.3.1988

Arvoisa vastaaja,

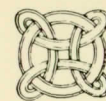
Abo Akademian etnologian laitos on vuodesta 1952 lähtien suorittanut maamme kansankulttuurin koskevaa keruun- ja tutkimustoimintaa. Tässä työssä laitoksemme on iloinnut siitä yhteistyöstä, jota sillä on ollut eri paikkakuntia edustavien henkilöiden kanssa näiden vastatessa heille vuosittain lähetettyihin kyselyihin. Vanhempi kansankulttuurimme on kuitenkin nopeasti katoamassa joten yhä suurempia ponnisteluja vaaditaan tässä pelastustyössä.

Tällä kertaa lähettämme samanaikaisesti kaksi kyselyä, koskien **Talvinuottakalastusta**(nr 50) sekä **Naisten ja miesten välistä työnjakoa**(nr 51) Haluamme tällä tavoin antaa kaikille vastaajillemme mahdollisuuden vastata ainakin yhteen kyselyyn. Kaikkea oleellista tietoa emme valittavasti pysty kattamaan näillä kysymyksillä. Ne antavat kuitenkin jonkinlaisen käsityksen siitä minkälaisia tietoja me toivomme saavamme.Olemme tietoisia siitä että molemmissa kyselyissä on asioita joita jo aikaisemmin osittain olemme käsitelleet. Mikäli jo olette vastannut niihin kysymyksiin voitte vitata aikaisempaan vasatukseenne. Kyselyllä Nr 51 joka siis käsittää työnjakoa pyrimme saamaan vastauksia sekä maaseudulta että kaupungeista.

Toivomme että Teillä on aikaa ja mielenkiintoa niin paljon että kirjoitatte meille sen mitä Te itse tai joku muu lähiympäristöstänne tietää näistä tärkeistä aiheista. Vastaukset voitte parhaiten lähettää meille mukaanliitettyssä virkapostikuoressa, johon ei tarvita postimaksua. Ettehan unohta vastauksesta omaa nimeänne ja osoitetanne sekä paikkakuntaa, jota vastaus koskee. Jos mahdollisesti ette itse tällä kertaa katso voivanne vastata kyselyihimme olisimme erittäin kiitollisia, jos voisitte antaa ne edelleen jollekin toiselle henkilölle, joka vastauksessaan ystävällisesti voi mainita Teidän nimenne.

Kiitollisin terveisin

Nils Stora
Nils Stora
professori



**ETNOLOGIAN
LAITOS
ÅBO AKADEMI**

6. Varusteet

Mitä nuottamies otti mukaansa nuottajäälle? Miten hän oli pukeutunut? Onko vaatetus muuttunut? Oliko hänellä "jääkengät", millaiset ne olivat? Oliko nuottamiehellä omat eväät mukana vai toiko joku ruokaa nuottajäälle? Oliko Teidän seudullanne jonkinlaisia tupia jäällä tai läheisellä saarella, jossa voi lämmitellä tai laittaa ruokaa? Millaisia nämä tuvat olivat? Mihin aikaan aamulla lähdettiin nuotanvetoon ja milloin palattiin? Miten lumen määrä vaikutti nuotanvetoon? Oliko mitään pakkasrajaa? Otettiinkö jäälle korjausvälineitä mukaan, jos nuotta tai muut välineet menisivät rikki?

7. Saalis

Mitä kalaa talvinuotalla saatiin? Millainen oli hyvä saalis? Muistuuko mieleenne jokin erityisen hyvä tai huono kalavuosi? Mitä saaliille tehtiin? Jaettiin se osakkaitten kesken vai myytiinkö se? Mihin se myyntiin? Pidettiinkö jäällä esim. huutokauppoja? Miten kala kuljettiin ostajille? Myytiinkö koko saalis vai otettiinkö itselle siitä osa? Otettiinkö kalaa mukaan kotiin joka päivä? Muistatteko mitään erityisiä ruokia, joita valmistettiin tuoreesta nuottasilakasta?

8. Tilitykset ja kokoukset

Kuka hoiti nuottakunnan kirjanpidon? Milloin vuoden tilinpäätös suoritettiin? Ketkä olivat läsnä tilinpäätöksessä? Missä se pidettiin? Milloin työntekijöiden palkat maksettiin? Maksettiin heille kalana vai rahana? Miten voitto jaettiin nuottakunnan jäsenten kesken? Kertokaa, kokoontuiko nuottakunta muulloinkin. Miten se tapahtui? Millainen oli esim. tarjoilu näissä tilaisuuksissa?

Jos Teillä sattuisi olemaan valokuvia nuotanvedosta tai välineistä tai jotakin muuta aiheeseen liittyvää, esim. nuottaa koskevia asiakirjoja, tilejä ym. lainaisimme niitä mielellämme kopioitaviksi. Alkuperäiset palautamme kopioinnin jälkeen Teille takaisin.



KYSELY Nr 50

TALVINUOTTAKALASTUS

TALVINUOTTAKALASTUS

Onko paikkakunnallanne tai lähiseuduilla harjoitettu talvinuottakalastusta? Kuinka kauan sitä on harjoitettu? Jos talvinuotanveto on loppunut niin koska tätä viimeksi tehtiin? *Jollei* talvinuottakalastusta ole harjoitettu paikkakunnallanne pyydämme Teitä ilmoittamaan vain tämän.

1. Nuottakunnat

Kertokaa, mitä nuottakuntia Teidän seudullanne on ollut toiminnassa. Onko jokin nuottakunta edelleenkin olemassa? Oliko nuottakunnilla omat nimet? Mitkä ne olivat? Miten nuottakunta perustettiin? Miten monta jäsentä siihen kuului? Ketkä voivat kuulua nuottakuntaan? Perustuiko jäsenyys siihen, että asui jossakin talossa tai kylässä vai esimerkiksi sukulaisuuteen? Miten nuottakunnan johtaja valittiin? Oliko nuottakunnan muilla jäsenillä joitakin erityistehtäviä? Millaisia?

2. Apajat

Kertokaa, miltä nuotta-apaja näytti. Piirtäkää mielellään myös kuva, josta selviävät apajan mitat. Millä seikoilla oli vaikutusta apajan valintaan (esim. pohjan laatu, virtaukset ja veden syvyys)? Missä päin talvinuottaa on Teidän seudullanne vedetty? Voisitteko piirtää kuvan tai merkitä esim. karttaan apajien sijaintipaikat? Onko apajilla ollut omat nimet? Millaiset? Miten vanhoja eri apajat ovat? Käytettiinkö samoja apajia useita vuosia peräkkäin? Kertokaa, miten uuden apajan avaaminen tapahtui. Mitkä nuottakunnat kalastivat eri apajilla? Syntyikö kiistaa siitä, mikä nuottakunta sai kalastaa milläkin apajalla? Kuka omisti vedet apajapaikalla? Miten vedenomistajille maksettiin korvaus? Olivatko he kenties nuottakunnan jäseniä?

3. Nuotta

Selittäkää, miltä talvinuotta näytti, mieluiten piirroksen avulla, josta myös nuotan mitat käyvät selville. Oliko nuotan eri osilla nimet? Mitkä? Mistä materiaalista nuotta oli tehty? Milloin nuotassa on alettu käyttää uusia materiaaleja ja millaisia? Ovatko uudet materiaalit

vaikuttaneet nuotan kokoon tai ulkonäköön? Miten? Millaisilla ko-
hoilla ja painoilla nuotta oli varustettu? Millaisesta materiaalista ne
oli valmistettu ja minkä näköisiä ne olivat? Tehtiinkö nuotta kotona
vai ostettiin se? Miten nuotan hankkiminen rahoitettiin? Omistiko
nuottakunta sen yhteisesti? Mitä talvinuotta maksoi?

4. Välineet

Selvittäkää, millaisia välineitä talvinuotan vedossa käytettiin. Piirtäkää mielellään kuva eri välineistä ja merkitkää niiden mitat ja nimet. Mistä materiaaleista välineet oli valmistettu? Onko käyttöön tullut uusia materiaaleja ja uusia välineitä? Millaisia? Onko välineiden ulkonäkö muuttunut uuden materiaalin myötä? Onko välineet valmistettu itse vai onko ne ostettu? Käytettiinkö samoja välineitä useita vuosia vai hankittiinko uusia? Omistiko nuottakunta välineet yhteisesti vai oliko jokaisella omansa? Jos välineet olivat yksityisiä, olivatko ne jotenkin merkittyjä, esim puumerkein, sekaantumisen välttämiseksi?

5. Nuotanveto

Kuvailkaa kuinka talvinuottaa vedettiin. Mihin aikaan vuodesta nuotanveto aloitettiin? Miten avannot tehtiin jäähän? Oliko näillä avannoilla omat nimitykset? Miten nuotan laskeminen jään alle tapahtui? Miten se kuljetettiin siihen avantoon, josta se nostettiin ylös? Selittäkää tarkemmin tätä nuotan ylösvetoa. Mihin saalis lastattiin? Kuinka monta miestä tarvittiin eri tehtäviin? Oliko eri tehtävillä omat nimensä? Mikä oli miesten kokonaismäärä nuotanvedossa? Miten paljon hevosia? Millainen korvaus maksettiin hevosten omistajille? Milloin nuotanvedossa alettiin käyttää traktoria? Oliko jokaisella miehellä sama tehtävä koko talven vai voitiinko tehtäviä vaihtaa keskenään? Kuka määräsi työnjaosta nuottakunnassa? Voitiinko nuotanvedon aikana pitää taukoja? Oliko nuotanvedossa mukana vain nuottakunnan jäseniä vai oliko palkattu muutakin työvoimaa? Saattoiko tapahtua, että jossakin tilanteessa tarvittiin vielä ylimääräisiäkin työntekijöitä? Miten tällainen ylimääräinen työvoima hankittiin ja miten sille maksettiin korvaus? Miten pitkälle keväällä voitiin talvinuotalla kalastaa? Kertokaa, mitä nuotalle tehtiin kalastuksen päätyttyä.